

WELFUR

LOOMADE HEAOLU TEADUSPÕHINE HINDAMINE

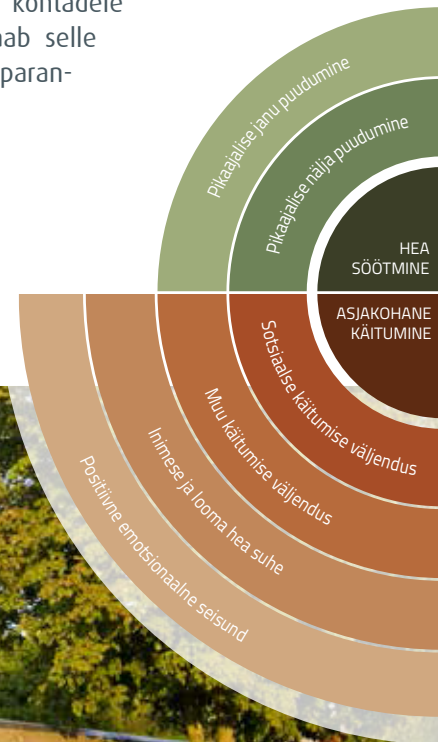

WelFuri praktiline kasu

WelFuri kui loomade heaolu hindamise süsteemi tugevus seisneb terviklikus lähenemisviisis loomade heolule, mida mõõdetakse metoodiliselt ja mitmest vaatenurgast. Praegu hindavad Euroopa karusloomakasvandustes loomade heaolu tavaliselt riigiasutuste esindajad, kes jälgivad peamiselt vastavust õigusaktidega. Kontrolli tase ja põhilised õigusaktid on aga erinevates Euroopa riikides väga erinevad. Esimesel aastal hinnatakse kasvandust kolm korda ning koostatakse konkreetse farmi heaolu seisundi lähtetase. Kui lähtetase on fikseeritud, käiakse kasvandust hindamas ainult kord aastas, kuid kolmel järgneval aastal tehakse hindamine iga kord erineval perioodil, et hinnata loomade elutsükli kõiki etappe.

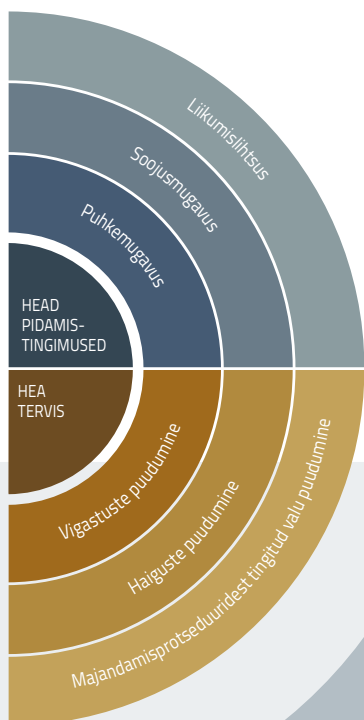
Rebaste heaolu hindamiseks on 23 näitajat ja minkide hindamiseks 22 näitajat. On olemas ressursipõhised, juhtimispõhised ja loomapõhised näitajad. Üldiselt on parim meetod hinnata loomade heaolu loomapõhiste näitajate abil, aga mitte alati. Näiteks seda, kas loomal on janu, on looma jälgimisega kindlaks teha raske. Kui aga loomadel on juurdepääs värskete veele alati olemas, võib järeldada, et loom ei ole janus. See on põhjus, miks eelistada antud juhul loomapõhisele näitajale ressursipõhist

näitajat. Minkidele ja rebastele mõeldud protokollides on ligikaudu pooled näitajad loomapõhised. Igast kasvandusest piisava ülevaate saamiseks kasutatakse kõikideks mõõtmisteks kasvandusest esinduslikku valimit, milleks on 80 rebasepuuri ja 120 mingipuuri. Kasvanduse hindamisel saadud andmed töödeldakse ja salvestatakse tarkvara abil, mille on välja töötanud Prantsuse riiklik agronoomiauuringu instituut (INRA). Tulemuseks on kergesti mõistetav tulemuskaart, millel konkreetne kasvandus on paigutatud ühte neljast kategooriast: parim kehtiv tava, hea kehtiv tava, vastuvõetav kehtiv tava, vastuvõetamatu kehtiv tava. Tulemuskaart juhhib tähelepanu kasvanduse loomade heaolu nõrkadele kohtadele ning karusloomakasvataja saab selle teabe põhjal loomade heaolu parandada.

Avalikkuse jaoks läbipaistev

Fur Europe avaldab hinnangutest saadud asjakohaste andmetega iga-aastase aruande. Need aruanded annavad üldsusele usaldusväärse ülevaate Euroopa karusloomakasvanduste heaolustandarditest.

Welfuri eesmärgid

- Alates 2017. aastast rakendatakse Welfuri Euroopa kõikides organisatsiooniga Fur Europe liitunud karusloomakasvandustes.
- Eesmärk on, et Welfuri hindamisi teostab kolmas osapool. See võib olla riigiasutus, loomaarst või muu väline hindaja.
- Fur Europe'i kava kohaselt toimib Welfur teadusliku alusena Euroopa karusloomakasvanduste reguleerimisel ja kontrollimisel ning programm pakub tuge Euroopa Komisjonile üleeuroopalise loomade heaolu raamseaduse väljatöötamisel.
- Iga viie aasta tagant Welfuri protokolle uuendatakse, tuginedes kehtivatele protokollidele, väliste ülevaatajate soovitudele ja uutele teadusuuringutele.
- Eesmärk on suurendada tulevikus loomapõhiste näitajate hulka.

Eetika

Euroopa karusloomasektori eetiline seisukoht on, et inimestel on lubatud kasutada loomi toidu, moe, meelelahutuse, lõõgastumise ja meditsiini otstarbel tingimused, et loomi koheldakse lugupidavalt. Welfuri protokollide aluseks olevad mahukad teadusuuringud tõendavad, et kasvanduste karusloomaliike on võimalik pidada viisil, mis tagab loomadele heaolu ja oma elu positiivse kogemise. Seega eeldusel, et farme majandatakse hästi, võivad karusloomakasvatamisest kasu saada nii inimesed kui loomad. Alternatiiviks oleks loomade elamata elud ja inimeste saamata kasu. Loomadel endil puudub eelistus, kas saada toiduks või moetooteks. Valdav enamus Euroopa elanikkonnast peab tähtsamaks loomade heaolu kui lõppkasutust.

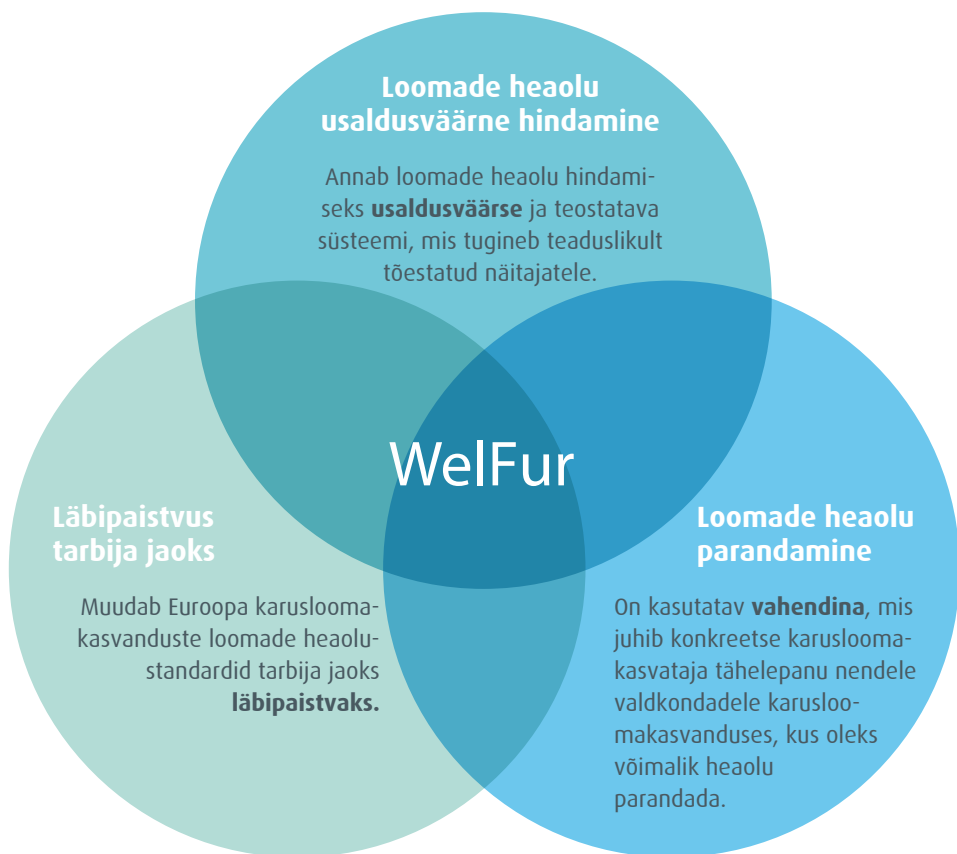
Loomade heaolu saab meedialt, vabaühendustelt, tarbijatelt ja poliitikutelt üha suuremat tähelepanu. Et ühiskonna ootustele vastata, peab loomakasvatussektor reageerima ühiskonna murele avatult, olema läbipaistev ning keskendumas jätkuvalt loomade elutingimuste parandamisele.

Seda silmas pidades algatas Fur Europe 2009. aastal programmi Welfur ning väljatöötatud protokollid avaldati 2013. ja 2014. aastal tükis. Welfur on karusloomakasvanduste sertifitseerimisprogramm. Programm põhineb Euroopa Komisjoni heaolu kvaliteeti käsitleva projekti Welfare Quality® metodoloogial, mida tunnustatakse laialdaselt kui maailma üht põhjalikumate loomade heaolu hindamise süsteemi.

“

Me avaldasime seisukoha seoses teaduslike läbivaatustega, mis teostati võimalike heaoluküsimuste ja võimalike heaolunäitajate asjus. Need kõik olid üksikasjalikud, teaduslikud, sisaldasid sadu inimtunde tööd ning olid avaldamisküpsed. Neis sisalduvad analüüsid põhiprobleemide ning erinevate võimalike heaolunäitajate kehtivuse, usaldusväärsuse ja praktilisuse kohta olid väga põhjalikud ja jõulised. Hinnati kõrgelt loomapõhiste näitajate suhtelisi eeliseid ressursipõhiste näitajate ees (toetame otsust eelistada alati, kus võimalik, loomapõhiseid näitajaid). Kokkuvõttes andsid need läbivaatused kõigile järgnevale otsustele kindla teadusliku aluse.

Welfuri lõppvormistuses protokolle käsitlevast välisest teaduslikust ülevaatest.

Teaduspõhine loomade heaolu

Loomade heaolu mõistet on raske selgitada ning enamikul inimestest on selle kohta oma isiklik seisukoht. Vaatamata sellele on teadusringkonnas üldine kokkulepe küsimuses, mida kujutab endast loomade heaolu, olemas. See üksmeel peegeldub Euroopa Komisjoni projekti Welfare Quality® raames kehtestatud neljas heaolu põhimõttes, need on head pidamistingimused, hea söötmine, hea tervis ja asjakohane käitumine.

Heade pidamistingimuste, hea söötmise, hea tervise ja asjakohase käitumise põhimõtete raames määratletakse projektis Welfare Quality® 12 konkreetset loomade heaolu kriteeriumi. Nende 12 kriteeriumi hulgas on mitu heaolunäitajat, mis on liigipõhised ja mille puhul tuleb arvesse võtta loomaliigi bioloogilisi iseärasusi.

Konkreetsed mingi ja rebase heaolunäitajad valisid teadlased välja pärast projekti, mis käsitles nende teaduslikku kehtivust, usaldusväärsust ja rakendatavust. Teadlased, kes esindasid seitsme Euroopa ülikooli ja instituudi* konsortsiumi, vaatasid põhjalikult läbi kõik olemasolevad karusloomade heaolu käsitlevad uuringud ning alles siis selgitasid välja heaolunäitajad, millest said lõpuks WelFuri protokollid.

WelFuri väljatöötamise käigus kaaluti sadu näitajaid ja pärast WelFuri protokollide valmimist koostavad teadlased läbipaistvuse eesmärgil dokumendi, milles selgitatakse üksikasjalikult lõplike näitajate valikupõhjuseid.

Kogu WelFuri arendamise jooksul tagasid teadusliku töö kvaliteedi ja vastavuse algse Welfare Quality® projektiga välised teadusretsenendid. Heaolunäitajate punktiarvestus teostati INRA abiga.

Hea söötmine

- tagada valmis juurdepääs värsele veele ja toidule, et säilitada hea tervis ja elujõud.

Head pidamistingimused

- tagada sobiv soojusmugav keskkond, mugav puhkeala ja küllaldane ruum loomade vabaks ringiliikumiseks.

Hea tervis

- vältida loomade valu, vigastusi ja haigusi ning hoida hügieen ja hoolitsus kõrgel tasemel.

Asjakohane käitumine

- tagada loomadele võimalus liigiomaseks käitumiseks ja normaalseks kahjutuks sotsiaalseks käitumiseks. Tuleks vältida negatiivseid emotsioone – hirmu, stressi, frustratsiooni ja apaatiat, ning soodustada positiivseid emotsioone – turvatunnet ja rahulolu.

* Welfuri protokollid töötasid välja järgmised ülikoolid ja institutsioonid:

- Ida-Soome Ülikool (bioteaduste osakond)
- Soome Põllumajanduse ja toiduainetootmise uurimiskeskus MTT (loomakasvatustöötajad)
- Aarhuse Ülikool (loomade tervise ja bioteaduste osakond)
- Norra Bioteaduste Ülikool (looma- ja vesiviljelusteaduste osakond)
- Rootsi Põllumajandusteaduste Ülikool (loomade keskkonna ja tervise osakond)
- Utrechti Ülikool (osakond „Loomad teaduses ja ühiskonnas“)
- Prantsuse riiklik agronoomiauringute instituut

EUROPE

Innovating Heritage Responsibly

Fur Europe

Avenue des Arts 3-4-5 — B-1210 Brüssel — Belgia

☎ +32 2 209 11 70

✉ welfur@fureurope.eu

www.fureurope.eu